

El gegant més dinàmic de tota l'economia actual, posat en qüestió

Lleis velles i problemes nous

Xavier Sala-i-Martin

Em podeu ben creure: no utilitzo Microsoft Word, ni Excel, ni Explorer, i tampoc treballa per a la Corporació Microsoft. Ara bé: quan he llegit que el jutge Thomas Jackson considerava la companyia de Bill Gates culpable de ser un "monopoli depredador que abusa del seu poder per perjudicar els consumidors i aturar el progrés tecnològic" i que la fiscal general, Janet Reno, qualificava aquest fet de "gran victòria per al consumidor", me n'he sorprès.

Els 43 fulls escrits pel jutge es podrien resumir en quatre fets bàsics. Primer, "Microsoft té una quota de mercat de sistemes operatius del 95%, que li permet d'obtenir-hi uns beneficis descomunals, i això és un monopoli que perjudica el consumidor". Tot i que és cert que els beneficis de Microsoft (1,2 bilions de pessetes l'any passat) són tres vegades més grans que els de totes les altres companyies de *software* juntes, una quota de mercat elevada ni és dolenta ni és símptoma de conducta criminal si no es demostra que va acompanyada de preus abusius. El preu que Microsoft cobra a les companyies productores d'ordinadors perquè surtin equipats amb els sistemes operatius Windows és al voltant de les 5.000 pessetes. Aquest preu no es pot considerar abusiu, ja que fàcilment en podria cobrar 30.000, sense perdre gairebé cap client (com a referència, el sistema alternatiu Linux costa, un cop incorporats els programes afegits o *add-ons* que s'instal·len sobre un programa bàsic gratuït, unes 25.000 pessetes, i no és, ni de bon tros, compatible amb tantes aplicacions com Windows). És més: Windows evoluciona, literalment, cada dia. De quina manera, doncs, una companyia que ofereix un producte cada dia millor a preus cada dia més baixos perjudica el consumidor? Si hi ha un sector de l'economia que ha generat progrés tecnològic i preus cada cop més competitius als darrers 20 anys, aquest és el sector informàtic.

Com es pot, doncs, titllar de monopoli perjudicial aquest sector?

El segon argument utilitzat pel jutge Jackson és que Gates "imposa barreres a la competència i utilitza el seu poder per perjudicar els possibles competidors". L'exemple que *demostra* aquest comportament és l'incident amb Netscape: quan Gates va voler entrar al mercat de navegadors d'internet, va decidir d'oferir el seu Microsoft Explorer gratuïtament per arruïnar la competència. I si el jutge considera provat que això és cert, ho deu ser. Però hem de tornar a preguntar: com perjudica això els consumidors? Recordem que Netscape dominava el mercat dels navegadors d'Internet i venia el seu producte a unes 7.500 ptes. Avui dia, gràcies a l'acció de Microsoft, tant Netscape com Explorer són gratuïts i la competència entre les dues empreses no ha deixat de generar millores continuades. Atès que hi ha uns 40 milions de navegadors instal·lats als Estats Units, la reducció de preus ha fet que els consumidors deixessin de pagar uns 300.000 milions de ptes. només als Estats Units! Hi ha qui diu que el perill d'aquesta conducta de Gates és que, un cop hagi eliminat els competidors, aleshores posarà preus de monopoli. A part que això està per demostrar, en un Estat de dret no es pot condemnar ningú perquè "és possible que cometi crims en el futur".

El tercer argument és que la gran quota de mercat acaparada per Windows "no permet alternatives viables, ja que Microsoft no fa públics els *codis secrets* (anomenats APIS) que permetrien a d'altres companyies de fer productes que s'integrin en Windows satisfactòriament". Un cop més ens hem de preguntar com pot aquesta conducta provada perjudicar el consumidor. És cert que els *codis* de Microsoft són secrets, però això no ha impedit que avui dia es puguin utilitzar uns 70.000 productes informàtics amb els sistemes operatius Windows. Sembla que el secretisme no perjudica pas el consumidor.

Finalment, s'acusa Gates de "pressionar els productors d'ordinadors per-

què no posin productes alternatius si volen tenir llicència amb Windows". Com que gairebé tots els consumidors del món utilitzen Windows, els productors d'ordinadors no es poden permetre el luxe de no posar-lo i, per tant, han de cedir a les pressions de Gates. Aquí sí que el fiscal té raó, ja que aquest tipus de conducta perjudica

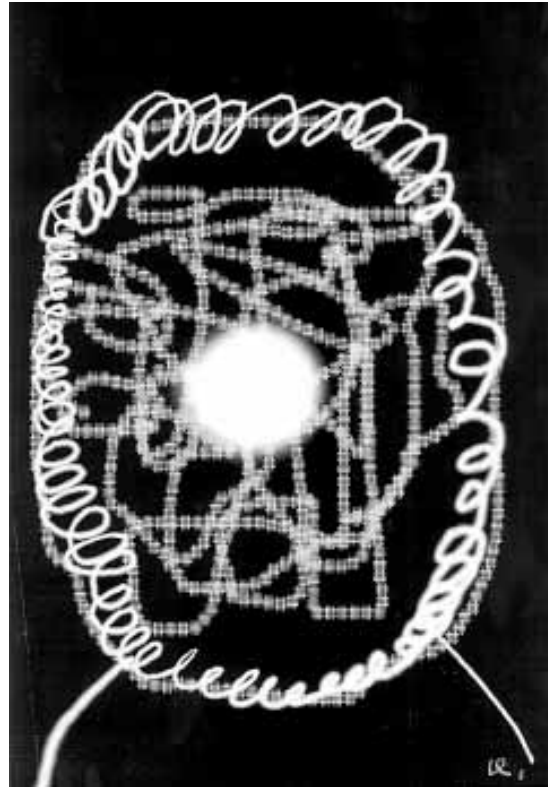
Microsoft a vendre el seus *codis secrets*. El preu de mercat d'aquests codis rondaria els 30 bilions de pessetes, quantitat que cap empresa del món no podria pagar. S'hauria, doncs, d'obligar a vendre a un preu inferior al de mercat. Això seria una violació dels drets de propietat intel·lectual de Microsoft amb conseqüències devastadores: si les

empreses que fan R+D (recerca més desenvolupament) passessin a creure que, en qualsevol moment, el fiscal pot decidir de prendre'ls els drets de propietat intel·lectual, immediatament deixaran de fer-ne i el progrés tecnològic en tots els camps (no només l'informàtic) s'aturarà. Això seria un desastre econòmic a escala mundial. La segona opció seria dividir l'empresa en tres o quatre, tal com va passar amb la Standard Oil l'any 1911. Aquesta solució també tindria conseqüències negatives. En pocs mesos hi hauria tres o quatre sistemes operatius, i cada cop hi hauria més programes compatibles amb uns però no amb d'altres. La confusió entre els consumidors seria cada cop més gran i més costosa, tret que s'obligués les tres o quatre empreses a fer públics els *codis secrets*. Una opció menys radical seria renyar Microsoft i dir-li que no pot pressionar els productors en el futur (cosa que, com he assenyalat abans, seria desitjable).

Bill Gates pot tenir un greu problema, però els consumidors d'arreu del món en podem tenir un de

més gros si els advocats i els polítics segueixen aplicant les lleis antimonopoli del segle XIX a les tecnologies del segle XXI.

• Xavier Sala-i-Martin. Catedràtic de la Universitat de Colúmbia i professor visitant de la Universitat Pompeu Fabra

CRUSPINERA

"Si hi ha un sector de l'economia que ha generat progrés tecnològic i preus cada cop més competitius als darrers 20 anys, aquest és l'informàtic"

clarament la lliure elecció dels consumidors, i el jutge hauria d'impedir que Microsoft seguís actuant d'aquesta manera.

La pregunta important és que passarà a partir d'ara. I aquí és quan el remei pot ser pitjor que la malaltia. D'una banda, el jutge podria obligar

en la cadena d'elements que contribueixen a fer que el sistema sanitari català sigui model per a molts països del món.

Ara bé: tot i que el volum de donacions és molt alt i els dos darrers anys ha recuperat la seva tendència creixent, no ens permet ser encara suficients quant a l'abastament de plasma i d'hemoderivats, ni superar amb tranquil·litat els períodes considerats *crítics* dins el calendari estacional, com ara les vacances, o les puntes epidèmiques de malalties com la grip.

És per això que hem de continuar fent una crida a la incorporació de nous donants a aquestes organitzacions, que ens permetin arribar a ser autosuficients en productes tan necessaris per a la bona marxa del sistema, ja que es tracta d'una substància vital per a la substitució de la qual no hi ha encara alternatives.

La sang, però, no és només un fluid d'elevat interès terapèutic, sinó que és potencialment un vehicle de transmissió de malalties, motiu pel qual és fonamental garantir la màxima seguretat

en la qualitat de la sang i dels seus derivats. El compromís de garantir aquesta seguretat ha fet que el risc de transmissió de malalties conegudes sigui, avui dia, pràcticament nul al nostre país.

Tot i això, la població percep la necessitat que el sistema extremi les mesures per reduir el risc encara més, i això fa que l'OMS hagi triat el lema *La seguretat de la sang depèn de mi* per incrementar encara més la seguretat del donant i del receptor i situar la responsabilitat de les transfusions en cada un de nosaltres.

Donar sang és un acte de generositat senzill, ràpid i segur que dona cada dia una nova oportunitat a la gent que necessita una transfusió per tirar endavant, i entre tots hem de fer possible que la sang i els seus derivats puguin estar a l'abast de totes les persones que ho necessitin en el nostre país i que la disposició que facin d'aquest bé es faci amb seguretat.

• Eduard Rius i Pey. Conseller de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya

Sang segura

Eduard Rius i Pey

L'Organització Mundial de la Salut dedica el Dia Mundial de la Salut que celebrem avui a la seguretat en les transfusions sanguínies, amb el lema "La seguretat de la sang depèn de mi", en un missatge en què la Federació Internacional de la Creu Roja i la Mitja Lluna Roja han unificat esforços amb l'organització internacional, per tal que la crida a la donació que es fa a tots els donants potencials arribi al màxim nombre de gent possible.

A Catalunya gaudim d'una llarga tradició solidària quant a donació de sang, que ha estat impulsada de manera constant i desinteressada per les ger-

mandats de donadors de sang que periòdicament convoquen els seus associats per recaptar sang. Es tracta d'un acte senzill, solidari, desinteressat i anònim que permet que els professionals sanitaris salvin vides cada dia mitjançant transfusions o l'aplicació d'hemoderivats.

Des del govern de la Generalitat sempre hem fet costat a aquestes entitats, la tasca de les quals és importantíssima, ja que permet que el funcionament del sistema sanitari no pateixi entrebancs i que puguem continuar oferint una medicina moderna i de qualitat. Per aquest motiu, vull reconèixer públicament l'important paper dels donants de sang